V. évfolyam. Arad, 1890. Augusztus 23. Szombat. **225-ik szám.**

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.

Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság", az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában van, hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok bérmentve küldendők.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben *házhoz hordva:*		Vidéken *postai szétküldéssel*	
Egész évre	12 frt	Egész évre	[illegible]
Fél évre	6 „	Fél évre	7
Negyed évre	3 „	Negyed evre	3.
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1[illegible]

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések dija:

Nyolcz hasábos petitsor egyszeri hirdetésnél	8 kr.
Minden következőnél	4 „
Bélyegdij külön	30 „
Nyilttér sora	15 „

Bosznia és Bulgária.

Bécs, *augusztus 21.*

(A—th.) A német császár ezuttal éppen lelkesült fogadtatásra talált Oroszországban. A lelkesültség a békemisszió legelőkelőbb, legfáradhatlanabb teljesitőjének szól, aki egész talentumát ama feladat kivitelére forditja, melyet Isten által rábizott misszionak tart, melynek apostoli meggyőződéssel és odaadással kell szolgálni. Oroszország és a Németbirodalom közt való szövetségre a legképzelgőbb orosz politikusok sem gondolnak többé, legkevésbbé oly szövetségre, mely által Ausztria-Magyarország kijátszatnék, elszigeteltetnék. E szerint beérik az orosz lapok azzal, hogy Vilmos császár látogatását mint «magában álló valamit», mint az európai béke hosszu időre biztositott tartamának igen örvendetes tünetét különös szivélyességgel üdvözöljék s ez alkalommal minden magyarázatról s hozzáadásról lemondjanak.

Söt a legtekintélyesebb lapok egyike, a «Grasdanin» annyira megy békeszeretetében, hogy rábeszéli Ausztria-Magyarországot, miszerint lépjen kompromisszumra Oroszországgal. Oroszország a berlini szerződés által teremtett állapotnak helyreállitására való követelésében korántsem megy annyira, hogy Boszniát is a megfontolások körébe vonja. Nem; Oroszország megelégszik azzal, ha Ausztria-Magyarország a «Koburgi»-t Stambulow-jával együtt elteszi az utból s ez által megszerzi a lehetőséget, hogy Oroszország gyakorolja a berlini szerződésben részére biztositott befolyást Bulgáriában.

Hiszen nagyon szép a «Grasdanin»-tól, hogy háboritatlanul akar hagyni bennünket Bosznia birtokában, melyet vérünkkel öntöztünk, pénzünkkel és intellektuális munkánkkal kihuztunk a mocsárból s folyton nagyobb virágzásra fejlődő müvelődéshez vezettünk. Ha az elfoglalt vidékek végleges közjogi állása felett valaha fejtegetés leend, akkor ezt Törökországgal fogjuk elvégezni, nem pedig Oroszországgal. A «Grasdanin» által kinált csalétekbe föltétlenül nem harapunk.

Miért tegyük el az utból mi a «Koburgi»-t és Stambulow-ját? Mi küldtük a «Koburgi»-t (hogy megmaradjunk a «Grasdanin» által használt kifejezésnél) Szófiába? mi idéztük elő a keletruméliai mozgalmat, mely annak idején napfényre juttatta Stambulow-ot és eminens politikai talentumát? A »Koburgi» tanácsunk ellenére ment Bulgáriába és a keletruméliai mozgalmat az ismeretes orosz »alsóáramlat» okozta. Stambulow eredetileg orosz teremtmény s mi teljesen ártatlanok vagyunk abban, hogy a moszkoviták törököt fogtak benne. Vagy tán azért büntessük meg mi Bulgáriát, amiért oly okosan kormányoztatik s velünk szemben, daczára annak, hogy annak idején ő ellene Szerbiát támogattuk és Szerbiának kedveztünk, mintaszerü loyalitással viseli magát? Ezt még orosz lap sem követelheti komolyan.

Ha majd egyszer önkényt helyezkedik Bulgária azon állapotba, melyben Ferdinándnak fejedelemmé választása előtt volt, avagy ha egyszer a véletlen ugy hozza magával, hogy oly állapot tér vissza, akkor meg fogjuk tenni azt, amit a berlini szerződés a szignatarius hatalmakra nézve stipulál. Addig azonban megmaradunk eddigi barátságosan várakozó politikánk mellett és semmi esetre sem jár azon az eszünk, hogy Oroszország barátságáért bünt kövessünk el Bulgárián és a saját érdekeinken. A hármas szövetség és Anglia és Törökország tökéletesen s őszintén helyeslik magatartásunkat; ez egyesülve jó lelkiismeretünkkel, nekünk egyelőre elég.

A közigazgatás reformján serényen munkálkodnak a belügyminiszteriumban. A törvényjavaslat tervezetei jóformán készen állanak s szeptember első felében már nyilvánosságra lesznek hozhatók.

Kálnoky gróf közös külügyminisztert, ki csütörtökön reggel érkezett Ischlbe, a király a nap folyamán kétszer fogadta kihallgatáson.

Országos tanitógyülés. Budapesten csütörtökön nyilt meg a negyedik egyetemes tanitógyülés. A megnyitó ülésre a vigadó nagytermében mintegy 800 tanitó sereglett össze. Az oktatásügyi miniszterium képviseletében Kárffy Titusz miniszteri tanácsos volt jelen. Az elnöki emelvényen foglaltak helyet a gyülés tisztikarán kivül: Gerlóczy Károly alpolgármester, Lévay Ferencz osztálytanácsos, Tóth József pestmegyei és Verédi Károly fővárosi tanfelügyelők, Kun Gyula fővárosi tanácsos, Bokor József egyetemi tanár, György Aladár, Fenyvessy Adolf stb. Szathmáry György orsz. gyülési képviselő, diszelnök, délelőtt 9 órakor megnyitván a gyülést, bemutatja a kultuszminiszter képviselőjét, kit röviden, lelkesen üdvözöl. Kárffy Titusz kijelenti, hogy a kultuszminiszter, ki nem jöhetett el, megbizta volt azzal, hogy fejezze ki a tanitógyülésnek őszinte köszönetét a szives meghivásért. A kultuszminiszter hazafias üdvözletét küldi a nemzeti nevelés és oktatás munkásainak és öreinek. A miniszter figyelemmel kiséri a gyülésnek a tanügy fölvirágozására s a néptanitók jólétére irányzott törekvését. Kivánja és óhajtja, hogy a munkálkodást siker és gyakorlati eredmény koronázza. Gerlóczy Károly a főváros nevében üdvözli a tanitógyülés tagjait s kijelenti hogy az itt elfogadott eszméknek a főváros lesz az első gyakorlati kezdeményezője. Ezután Szathmáry György elnöki megnyitó beszéde következett, melyet zajosan megéljeneztek. Somlay József jelentést tett a III. egyetemes tanitógyülés kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság tizenkét évi működéséről. Tudomásul vették. Következett a napirend. Megvitatása az elvi tételnek, hogy a magyar nyelv hogyan tanittassék a magyar és nem magyar ajku népiskolákban, kiváló figyelemmel a nemzeti szellem ápolására. Láng Mihály előadó határozati javaslatot terjeszt elő bő indokolással, melyet élénk vita után általánosságban és részleteiben elfogadott az egyetemes gyülés. Megvitatták továbbá a második tételt is: a tanitói állás biztositása s a tanitók szolgálati viszonyainak szabályozása (szolgálati pragmatika). Végül elhatározták, hogy a kultuszminiszterhez Mindszentre üdvözlő táviratot küldenek. Az ülés után nagy bankett volt a vigadóban.

Az orsz. gazdasági egylet szőllőszeti tanulmány-utja Aradhegyalján.*

Az országos gazdasági egylet, áthatva azon nemes törekvéstől, mely hazai szőllőszetünk ujjáalakitására döntő befolyással bir, Miklós Gyula országos kormánybiztos vezetése s közremüködésével az idén az egész országban tanulmányutat tett a czélból, hogy a különböző védekezési módok s azok eddigi eredményéről kellő tájékozást szerezhessen.

A tanulmányutba Aradhegyalját, mint egyik jelentékeny borvidéket, szintén felvette, mely szőllősgazdáinkra nézve mindenesetre nagyfontosságu és tanulságos leend.

Az aradi gazdasági egylet örömmel karolta fel ezen közérdekü mozgalmat s Hegyaljánkon a tanulmányut részleteinek megállapitása, valamint az országos egylet tagjainak fogadására kebeléből Atzél Péter, Marschall Lajos dr, Vargha Imre, Molnár Lajos és Vizer Péter tagokat küldte ki.

Ezen kiküldött tagok a szerepkör felosztása mellett gondoskodtak a vendégek fogadása, elszállásolása és kalauzolásáról.

Az országos gazdasági egylet tagjai folyó hó 16-án reggel érkeztek Aradra. Megérkezésük alkalmával Atzél Péter, Vizer Péter és Marschall Lajos dr által, s innét utjukat tovább folytatva, a paulisi vasuti állomáson Varga Imre és Molnár Lajos gazdasági egyletünk tagjai által szivélyesen üdvözöltettek.

Vendégeink podgyászának elhelyezése után az egyes érdeklődők szivességéből átengedett fogatokon az országos egylet tagjaival a baraczkai állami amerikai szőllőtelepre rándultunk. Szakértő vendégeink szigoru megfigyelés és behető birálat alá vették a telep kezelését s beosztását, ugy az ott történt munkálatokat.

Megtekintették a gyökereztetés czéljából elültetett sima vesszőket, a szépen diszlő száraz és zöldojtványokat, a vesszőtermelésre szánt táblákat, különösen pedig a trágyaágyban öntözéssel gyökereztetett sima fásojtásokat, továbbá a viz alá árasztással fentartandó szőllő-területetet és füzfa-telepet.

A sima vesszők gyökeresitése kedvező eredményt nyujt, a zöld és fásojtások, daczára a tartós száraz időjárásnak, kielégitő számarányban diszlenek, a zöldojtás megeredési eredménye azonban tulszárnyalja a fásojtásét. A trágyaágyban öntözés alkalmazásával gyökereztetett sima fásojtás szintén kedvező eredési eredményt mutat fel; ezen ojtványok egyikén kereszt-metszet eszközöltetett, mely azt igazolta, hogy az ojtás helyén az összeforradás teljes és a várakozásnak megfelelő módon történik.

E telep vezetése elismerésre méltó, mert nemcsak szakértelmet, de nagy buzgalmat és lelkiismeretes munkásságot árul el, melyet kiválóan előmozdit a talaj alkalmas volta, amennyiben a telep a Maros kiöntése folytán iszapföldden van bőségesen ellátva. Vendégeink nem késtek kijelenteni, hogy eddigi tanulmányutjukban megszemlélt telepek között a Varga Imre igazgató vezetése alatt álló baraczkai amerikai telep foglalja el az első helyet.

Megszemléltettek továbbá Ménesen a Wenkheim Frigyes gróf és Csernovits Diodor átalakitás alatt levő szőllői.

Aradhegyalja érdekében kivánatos volna, miután a baraczkai telep mintegy 80 catastrális hold területre terjed, a magas kormány haladéktalanul intézkedjen, hogy e kedvező talajjal biró telepen a zöld és fásojtások nagy mennyiségben állittassanak elő. A kiadások nem képezhetnek akadályt, mert az állam érdeke első helyen van érintve; egy jövedelmező nemzeti vagyont védtelenül hagyni nem lehet. A szőllők ujjáalakitásához szükséges eszközöket a legnagyobb áldozatok árán is rendelkezésére kell bocsájtani a szőllőbirtokosoknak; ettől függ az egyes borvidékek lakóinak jóléte, kik jelenleg a végpusztulás szélén állanak.

Az országos képviselőház nem lesz szükkeblü, ha a magas kormány komoly álláspontot foglal e kérdésben és a költségvetés benyujtásakor kellőleg megokolja javaslatát.

A baraczkai telepről utunk Szalay Károly szőllőbirtokos szőllőjébe vezetett. Itt a házigazda, ugy kedves neje és leánya, valamint a közügy iránt érdeklődő fiai a legnagyobb előzékenység és vendégszeretettel fogadtak bennünket. Vendégeink, hogy az éjjeli ut és a baraczkai telep megszemlélésével okozott fáradalmakat rövid időre kipihenjék, gazdagon teritett asztalhoz ültek. Az izletes ételek és italokból a legjobb hangulatban vették ki részüket, mely után a kormánybiztos megköszönve a vendégszeretetet, a házigazda és kedves családja jólétére emelte poharát. Vendégeink őszinte jókivánataikat azzal tolmácsolták, hogy az áldomás-mondásra fenékig kiüritették poharaikat.

Ekkor felállott a vezér s utnak indultunk a házigazda ojtványainak megtekintésére. Nehéz és költséges munkát fejt ki itt a tulajdonos, hogy szőllőjét átalakitsa; köves, meredek területeket ültet be, azonban meglátszik ültetvényein, hogy a gazda keze müködött közre, ojtványai és ültetvényei szépen diszlenek s büszkén hirdetik, hogy az amerikai ellent-

* Felhivjuk olvasóink figyelmét a kiváló szakember tollából eredő s nagy apparatussal irott tanulságos czikkre. Szerk.

AZ „ARADI KÖZLÖNY" TÁRCZÁJA.

Augusztus 23.

Életküzdelem.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tárczája. —

Tikkasztó, tüzes augusztusi verőfény, mely perzsel, éget, mint egy kaczér asszony szerelme! . . . A nap özönnel önti izzó sugárkévéit a földre, amiktől megpirul a szőllőgerezd, mézédessé lesz a kertek gyümölcse, — de amik felforralják az ember csontjában a velőt, amik izzó esőként hullanak fejünkre s elsötétitik előttünk a világot. S a mezők munkása azért mégis dolgozni kénytelen — hogy legyen mit enni. Küzd, fárad, mig csak mozogni tud — s arczáról csurog a nehéz verités. A sárgálló szőllőgerezd, a mosolygó gyümölcs — s az emberi küzdés: ez az élet képe.

Tekintetem messze elkalandozik a végtelen pusztaságon. A távoli jegenyék, a tanyák házikói szürkék a nehéz portól, a forró nap odasüt a kiaszott, száraz avarra s a fülledt levegő rezegve látszik a földről fölfelé emelkedni. Kezemre zümmögő bogárka száll. Milyen vigan sürögforog, hogy akarja pillanatnyi létét minél jobban élvezni! Hogy megijed aztán, a mikor észreveszi veszedelmes helyzetét — ész nélkül menekül, igyekszik kezemből kiszabadulni. Milyen nevetséges reánk, hatalmas emberekre nézve egy ilyen kis féregnek ragaszkodása az ő egynapos életéhez! Megmosolyogjuk — hiszen egy pillanattal több vagy kevesebb, az ugy is mindegy. S az a pillanat annak egy világ — egy hosszu korszak, s azt elvesztve, életének nagy részét veszíti el. Hát nem nevetséges-e ez a parányi lét, ez a pillanatnyi élet az ő nagyzó küzdelmeivel! . . .

Röpülj, röpülj hát gyönge kis bogárka, élvezd azt a pillanatot, amit a végzet neked az életből kimért, hogy aztán nyomtalanul eltünjél, elpusztulj — örökre!

* * *

Van egy kis porszem a világür végtelenségében — kis, parányi sárgolyó, amely már a saját naprendszerének is sok milliomod része. S mi ez az egész naprendszer a Tejut roppant astralrendszeréhez képest, amelynek egy ik kicsiny, igénytelen tagja! Vagy harmincz millió hatalmas naprendszer, némelyik egymagában is több milliószor akkora, mint ez, alkotja azt a nyüzsgő, mozgó tömeget, azt az iszonyu kolosszust, amelyben ez a kis gépezet ugy elenyészik, mint a tenger hullámán egy dióhéj. S csak ez az egy astralrendszer van a világürben? — Végtelen sok még azonfelül, hisz a mindenség örök, végtelen. Mi ez a kis sárgolyó, a mindenség örök erőinek játékszere, a föld, a végtelenben?! Könnyebb összemérni a pillanatot az örökkévalósággal, mint ezt a kicsinyke égitestet a mindenség végtelenével!

S ezen a kis porszemen él, küzd egy szorgalmas hangyafaj: az emberiség. Megmászsza roppantnak vélt hegycsúcsait, áthidalja a folyókat, életveszély között behajózza a vad tengert, véres csatákat viv saját fajbelijei ellen — és mindezt olyan nagyszerünek tartja s álmodozik arról, hogy ő világnak, a nagy mindenségnek központja, a teremtés koronája. Pedig mindez milyen kicsinyes, milyen nevetséges! Azt hiszi, hogy leigázza a természet erőit, pedig rabja azoknak s csak alkalmazkodik hozzájuk. Támadnak nagynak tartott emberei, egy Napoleon, aki önhitten büszkélkedik avval, hogy sok százezernyi fegyverével romba dönti s aztán megint ujjáépiti a világot — s a világ azért egy pillanatra sem zökken ki rendes folyásából, halad a maga utján, a maga megszokott, örök törvényei szerint . . . Hiszen nem történt semmi sem — csak egy pillanatnyi életü, kicsiny nemzedék mozdult meg parányi lakhelyén, amelyet ő egy világnak tart! S mi egy pillanat az örökkévalóságban, mi egy lehellet a szélviharban! Mi megmosolyogjuk a féreg küzdelmét a létért, ragaszkodását rövidke életéhez; — hogy kaczagnának rajtunk egy más, a miénknél milliószorta nagyobb világrendszer lakói, ha látnák azt a sok nagyratörő küzdelmet, azt a sok nagyzó álmot, vágyat itt a földön! Mi szervezünk nagy északsarki expedicziókat, utazásokat a sötét Afrikán át, melyek száz meg száz embernek életébe kerülnek s mindezeket világmozgató nagy dolgoknak tartjuk. Azoknak a hatalmasoknak éppen ugy tünnének fel ezek, mint nekünk egy vizcsepp az ő számtalan lakójával, melyek egész életüket ebben az ő „világ"-ukban töltik s tesznek abban egy életre szóló vándorlásokat — hiszen a mi világunk kisebb az övékhez képest, mint a miénkhez a vizcsepp.

Nagyzó álmok, kicsinyes, hiu küzdelmek! ... Annyi nagy szellemnek hiábavaló törekvése, bukása! . . . Az élet komédiája.

* * *

Vén, görnyedt ember ül az asztalnál, mély gondokban elmerülve, melyek ugy ránehezednek lelkére, mint egy rémes álom kisértetei. Egész életét a tudománynak szentelte, hogy általa az emberiség egy lépéssel közelebb jusson az örök igaznak ismeretéhez. Tanult, fáradt egész életén át, háta meggörnyedt bele, haja megőszült — s most, élete végén látja, hogy az csak olyan messze van tőle, mint volt: egy lépéssel sem jutott hozzá közelebb. Hiába volt hát minden küzdés, minden fáradság? . . . Hiába; hiszen a mi gyarló értelmünk soha sem lesz képes felfogni az örök igazságot, a mindenség, a lét nagy titkát, amit a tudomány erőnek hi, a vallás meg isten-nek; a mi tudományaink csak az ő tulajdonságainak gyarló rendszerezései. Más, tökéletesebb világokon talán olyan eszmékkel születik meg a legtökéletesebb szerves lény, amikről nekünk soha sem lesz fogalmunk; ezeknél talán már csak egy lépés van hátra a tudástól. De ezt az egy lépést ők sem fogják soha megtehetni — az a birodalom, amelybe ez vezet, végtelen, örök, fenséges — nem halandó lénynek való.

Csapd hát be a könyvet, öreg, mondj bucsut czéltalan életed után a világnak! Vigasztald magad, hiszen volt előtted és lesz utánad is sok jó bolond, ki embertársai javának áldozta életét — hiába . . .

* * *

Van egy hatalmas, életadó és egyuttal romboló szenvedély a földön: a szerelem. Költők énekelik meg, beszélnek róla a madarak, a virágok titokzatos hangokon, amelyeket mégis mindenki megért — arról susog a szellő, arról cseveg a patak. Mint lágy tavaszi fuvalom, ugy kél a két ifju szivben az egyesülés vágya, hogy aztán viharrá növekedjék és utjában mindent elsöpörve törjön czéljához. S ha azt el nem éri, akkor emészt, rombol.

Két ifju holttest beszél a szerelem romboló hatalmáról! . . . A szerelem tragédiája! . . . Dehogy tragédia! . . . Ki irna egy pár kis féreg elpusztultáról tragédiát! . . . Mily nyomorultak, kisszerüek lehetnek ami szenvedélyeink a más világok hatalmasainak érzéseivel szemben! . . . Komédia, kaczagni való komédia! . . .

* * *

Hogy zug a szél a csatatéren! Minden benne van ebben a zugásban. Az ágyudörgés, a lovak dobogása, a diadalra rohanó csapatok győzelemkiáltása — és a haldoklók nyögése. Két hatalmas nemzet mérte össze itt egykor erejét; lovaik dobogásától, ágyuik dörgésétől reszketett a föld — s miért? Hiszen nem alkottak semmit; a küzdelem nyomán mindenütt csak a halál, a pusztulás maradt. Mennyi drága vér folyt el, hány derék fiu hunyta be a szemét örökre — hiába, semmiért!

Szép deli ifju volt, özvegy anyjának egyetlen reménye, büszkesége. Alacsony sorsban született, de lángesze felül tudott emelkedni a nehézségeken — tanult, küzdött szüntelen kitartással. Végre fölemelkedett odáig, hogy nevét ismerni, tisztelni kezdték hazájában. Akkor elvitték messze földre, távol hazájától, hogy ott harczoljon olyan nemzet ellen, amelyet soha sem ismert, hogy megöljön olyan embereket, akik neki semmit sem vétettek. Nem is jött többé soha vissza. Az anya azóta tébolyultan keresi fiát mindenütt, mig egyszer majd csakugyan megtalálja — odafönn.

Egy pár nyomorult féreggel kevesebb! Hisz ezen olyan jót lehet nevetni! . . .

* * *

Üres, holt gömb görög tovább a mindenségben — sötét, kihült tömeg: a föld. Egy óriási temető, az egész emberi fajnak sirja, amelyen már elpusztult az élet s átvette uralmát a halál. Jég és fagy mindenütt — az ember: volt — és nincs többé. Hová lettek a költészet, a müvészet remekei, a nagyszerü gépek, a tudomány bámulatos alkotásai? Hová lettek a hatalmas birodalmak, hová lett Páris, a szellem ragyogó központja? Hol vannak azok a nagy eszmék, amelyek annyi lánglelket hevitének, hol vannak a

álló alany a köves talajban is megállja helyét.

Itt szivélyes bucsut vevén, folytattuk utunkat a m. kir. állami vinczellérképezde ménesi szöllőjébe. E helyen megszemléltettek a ripária, Herbemont, Jaguez stb. ültetvények, a zöld és fásojtások, ojtványokkal betelepitett területek, a kisérletezésre ültetett és szénkénegezéssel fentartani szándékolt különböző faj szöllők és végül a most már termő állapotban levő külön-külön táblába ültetett 3 éves zöld és fásojtások.

A riparia és direkt termő tőkék vastag vesszőkkel, utóbbiak ezenkivül dus terméssel lepik meg a szemlélőt; a rendes helyre kiültetett zöld és fásojtás csekély kimaradást tüntet fel. Az eredmény általában kielégitő.

A szénkéneggel való fentartás czéljából ültetett fajszöllők azonban mindinkább pusztulnak s hova-hamarább kivesznek, daczára, hogy itt az intézet telepén a gyérités kiváló szakértelemmel eszközöltetik.

Leginkább lekötötte vendégeink figyelmét a külön táblákba ültetett 3 éves zöld és fásojtás.

A tőkék erős vesszőkkel és számos fürttel birnak, veresbor-termelésre alkalmas kadarka-vesszővel vannak beojtva.

A fürtök és levélzet alakjára nézve a nemes kadarkáéval megegyeznek.

A zöldojtás táblájában csekély, a fásojtásában azonban számos tőkék pótoltattak.

Miután meggyőződtünk, hogy az általunk megszemlélt munkálatok és elért eredmény biztos kilátással kecsegtetnek a jövőre, Ménesen pár percznyi pihenőt tartottunk és ott nem kevésbé találtunk vendégszeretetre, mint Szalay Károly barátom szöllőjében.

Néha az ember csalatkozik elhatározásaiban. Igy történt az intézet derék igazgatójával is; ő azt hitte, hogy nála lesz a reggelizés, Szalay Károly barátom azonban előre kijelentette, hogy a kiránduló társaságot szivesen látja reggelire. Én méltányoltam ezt, mert jól tudom, hogy azoknak, kik ily fáradalmas utat tesznek, jól esik, ha koronként uj erőt vesznek magukhoz. Mint fentebb jeleztem, az első pihenő Szalay Károly barátomnál volt. Az intézet igazgatója, félvén attól, hogy a napi programmot nem teljesithetjük, az ut azonnali folytatását sürgette s engem tett okozójává annak, hogy a kiránduló társaság Baraczkán rövid pihenést tart. Én szivesen fogadtam szemrehányását, mert tudtam, hogy jóakaratból származik s nem fog akadályul szolgálni annak, hogy a Ménesen eszközlendő szemle után itt is megpihenjünk.

Ugy is történt; az intézeti szöllő megtekintése után rövid időre az intézet igazgatójának izléssel berendezett lakásába vonultunk, hol bennünket az igazgatónak szeretetreméltó és vendégszerető neje fogadott, ki a nap forróságától és fáradalmaktól már-már lankadozó kedélyeket felvillanyozta ugyannyira, hogy a gazdag teriték gyorsan letaroltatott. Ez elégtételt szerzett nekem és szent lett a béke köztem és az intézet igazgatója közt.

Ismét előállottak a fogatok és teljes egyetértésben átrándultunk Nádasdy gróf gyoroki szöllőjébe, hol a zöld ojtványok és direkt termő szöllő-ültetvények, továbbá a sikon zöld ojtványok előállitása czéljából ültetett amerikai telep tekintetett meg.

Az itt szemle alá vett munkálatok szintén kedvező benyomással voltak a szemlélőre.

Én e közben siettem az általam vezetett aradhegyaljai amerikai szöllőtelep-szövetkezet gyoroki telepére és itt bevártam a kiránduló társaságot.

A kormánybiztos vezetése alatt megérkezvén a társaság, üdvözöltem őket a szövetkezet nevében, és előadtam, hogy ezen amerikai szöllőtelepet az arad-hegyaljai szöllőbirtokosok létesitették, hogy ez kizárólag vesszőtermelésre van szánva, mindazonáltal felmutathatok mintegy 8 ezerre menő zöld ojtványt, mely jövőre a nemes vessző biztositása szempontjából fog a telepen elültettetni.

Megszemléltetvén a telep, annak vezetése és kezelése iránt a társaság szintén elismerőleg nyilatkozott.

Midőn a felügyelő-házhoz értünk, felkértem a kiránduló társaságot, szivesked nék megtekinteni egy ojtógépet, mely az angol párositással való fásojtás készitéséhez használtatik.

A társaság kérésemre bevonult a helyiségbe és itt felmutattam az általam tervezett s Varga József aradi derék iparos által czélszerüen készitett ojtógépet.

A gép megszemlélése után a telepfelügyelővel ojtványokat készittettem. A készitett ojtványok a jelenvoltak tetszését azonnal megnyerték. Ez azonban engem nem elégitett ki; felkértem tehát a kirándulókat, hogy a véleménynyilvánitás előtt maguk is készitsenek vele ojtványt; ezt is készséggel többen megtették s a gépet fásojtás készitésére alkalmasnak és czélszerünek jelentették ki, s csupán a a kés élesitésekor a hozzáférhetés könnyebbitésére nézve tettek észrevételt, mely javitást lehetőleg teljesiteni fogjuk.

Az ojtó gépre számosak részéről megrendelés történt, melyek pontos kivitelben rendeltetési helyükre küldetnek.

Ezzel a délelőtti tanulmányut befejezést nyert és a társaság ebédre a gyoroki szállodába vonult.

Az ebéd, melyhez a borokat az Andrényi Károly és fiai, Dományi József bornagykereskedők és a magyarádi és ménesi bortermelők szövetkezete czég tiszteletből szolgáltatták, kedélyes hangulatban folyt le.

Magyar szokás szerint mondattak áldomások, melyek során a kormánybiztos, Atzél Péter, Varga Imre dr, Marschall Lajos érdemei és az én szerény munkálkodásom is méltatva lettek.

Igy vettünk bucsut Gyoroktól s betértünk Kászonyi János kuvini szöllőjébe; itt megszemléltük a szöllőaljában levő idei ojtványtelepet. Ojtványai erős növésüek, a megeredt számarány pedig a kedvezőtlen időjárás mellett is a 80 százalékot megközeliti. Van itt a hegy derekán mintegy 2 katasztrális hold zöld ojtványokkal beültetett szöllő, melyek általában igen szépen diszlenek s tartósságukra engednek kivetkeztetni; a tőkék jó részben terméssel birnak. Nem kerülte ki a figyelmet azonban az sem, hogy az ojtvány-ültetvények egyik helyen bizonyos hátramaradás tünetei mutatkoznak; a tulajdonos és munkavezetője ezt annak tulajdonitják, hogy erős trágyát és hamut használtak az ültetéskor; miután azonban csak egy helyen mutatkozik e különbség, a többi ojtványok pedig egészséges kinézésüek, feltehető, hogy a tőkék hátramaradását valamely mellékkörülmény okozhatta.

Itt szintén elmondhatjuk, hogy a gazda keze játszott a munkába és az eredmény a társaságot valóban kielégitette.

Rendkivüli forróság és por kisért innét bennünket Világosra Török Arpád kir. közjegyző szöllőjébe Nagy önmegtagadás kell ahhoz, hogy ily magaslaton a jelenlegi költséges védekezési módok mellett valaki szöllőt ültessen; a tulajdonos azonban nem riad vissza, mert az első sikerült kisérletet is itt eszközölte, tehát előszeretettel látszik viseltetni a terület iránt.

E szöllőben vannak szép, erőteljes ojtványok rendes helyükre kiültetve. Nem kevésbbé meglepők az idén készitett zöld ojtványok, melyek igen kedvező eredési eredményt értek el. A társaság elismerésben részesitette a tulajdonos munkáját.

A tulajdonos a Jaques direkt termő szöllő kiirtását határozta el, ámbár egészséges és jó termésre nyujt kilátást; teszi ezt pedig azért, mert ennek bora nem elégiti ki és hazai fajjal nemesitett ojtványok beültetésére czélszerübbnek és jobbnak találja a terület felhasználását.

A tulajdonos szivességéből szomjunkat oltva siettünk Világos hegyközség amerikai szöllőtelepére. Ezen telep különösen a vesszőtermelést tüzte ki czélul, és megtekintetvén, ugy a kezelés, mint vezetés helyesnek találtatott.

E telep mellett elterülő sikság láttára mindnyájunk keblét fájdalom érzete fogta el, mert ezen hely az, hol szabadságharczunk vitéz fegyvereit le kellett tenni.

Ezzel a napi programm ki lett meritve, szállásunkat pedig Pankota városába helyeztük és ugyanott a vendégfogadóba gyültünk össze vacsoránkat elkölteni, mely után nyugalomra vonultunk, hogy másnap tanulmányutunkat folytathassuk.

Pankotán a Sulkovszky herczeg uradalom tisztviselői és többen egyesek készséggel nyujtottak szállást vendégeinknek, kiknek ezért köszönetünket kifejezni el nem mulasztottuk.

Folyó hó 17-én reggel együttesen kirándultunk Atzél Péter Magyarát községe alatt elterülő ojtvány-telepére. Kitartó munkásság és ügyszeretetről tesz tanuságot az itt látható eredmény, mert közel 40,000 darab megeredt ojtvány jutalmazza a tulajdonos szorgalmas munkásságát.

Az ojtványok általában erősek és magas növésüek, a társaság tetszését kivétel nélkül megnyerték.

Ismét Tagányi István magyaráti szöllőjébe mentünk a szénkénegezett szöllők megszemlélésére. A szöllő külsőleg meglehetős elevenséget árul el s a tőkék fejlődésben levő számos szöllőfürttel birnak.

A szöllő 3 év óta szénkénegeztetik; egy belövelésre 8 gramm szénkéneg használtatott fel.

A felvezető ut szélén és a szomszédos sorba ültetett tőkék közül több gyümölcsöstől elszáradva találtatott, valamint az attól balra eső tábla felső részén is mutatkoznak elszáradások. Felvilágositás kéretvén, az adatott elő, hogy a munkavezető munkaközben lement s a munkás rosszul alkalmazta a szénkénegezést, és ennek tulajdonitható az elszáradás.

A társaság több tagja meg akart győződni arról is, hogy a gyérités mily eredménynyel eszközöltetett. E czélból egyik egészségesnek látszó tőkéről több gyökér levétetett s ugy tapasztaltatott, hogy a gyökerek teljesen el vannak lepve a filloxerától s a gyérités nyoma sem látszik, mely körülmény, tekintettel saját gyéritési eljárásukból meritett kedvezőtlen tapasztalatra is azt van hivatva igazolni, hogy a szénkénegezés ezen szöllőben sikerrel több éven át alkalmazható nem lesz. Óhajtjuk, hogy ne ugy legyen.

Folytattuk ezután utunkat Atzél Péter magyarádi szöllőjébe. Felmenet láttunk levélpenészszel ellepett szöllőket, melyek permetezve voltak; tovább haladva, a szénkénegezett szöllőket tekintettük meg, melyek elszomoritó képet nyujtottak pusztuló helyzetükben. A szénkéneg itt nemcsak nem segitett, sőt határozottan káros következményeket hagyott maga után.

Meglepő a magaslaton nehéz munkával, nagy gonddal és kiváló figyelemmel átalakitott szöllőterület.

A tulajdonos szivós kitartással, rendkivüli tevékenységet fejt ki; a különböző talajnemek tanulmányozását is felvette munkálkodása keretébe, s egy oly nagy területet, melyben különböző talajnemek vannak, felforgattatott a czélból, hogy a védekezésre alkalmas amerikai fajokat soronként beültesse és ily módon kipróbálja, hogy melyik faj mily talajban diszlik s lesz alkalmas a biztos átalakitásra.

Miután a vendégszerető tulajdonos kitünő fajborait velünk megizleltette, könnyen tettük meg az utat Bohus István muszkai szöllőjébe.

E szöllőben mintegy 2 katasztrális hold van zöld és fásojtásokkal beültetve. Kellemesen tapasztalta a társaság, hogy mindkét rendbeli ojtványok egészséges, üde szint mutatnak s az ültetés után alig maradt ki közülök, ugy, hogy az eredmény a 95 százalékot is felülmulja; ezen eredmény kiválóan meglepte a társaságot, s azon megnyugvással, hogy kitünő eredménynyel fejezte be Aradhegyalján a tanulmányutat, távozott a pankotai vasutállomáshoz, hol külön vonaton Aradra utaztunk a kiállitás megtekintésére.

Az arad-csanádi egyesült vasuttársaság ezen közérdekü mozgalmat méltányolva, külön vonattal tisztelte meg vendégeinket, kik szives emlékükbe vették ezen udvarias tényt.

Idő rövidsége miatt elvi megállapodások nem történtek, azonban kisebb körökben szakértői eszmecsere folyt arról, hogy a zöld és fásojtás a szöllők átalakitására biztos alapot nyujt; hogy mindkét nemü ojtványokban nagy eredési eredményt érjünk el, riparia portalis vesszőkbe kell nemesitenünk, különösen pedig miután a riparia sauvage nem ritkán csak az ültetés után 3—4 évre ad ojtásra alkalmas vastag vesszőt, a telepeken egyes szöllőbirtokosok által a portalis volna szaporitandó, melynek vastag vesszőjével nemesitett ojtványok eredési eredménye 80—90 százalék közt váltakozik; továbbá kivánatos, hogy a zöldojtáshoz szükséges nemes vesszők termelése tekintetéből már most a fásojtáshoz fogjunk, mert aki ezentul fog az alanyültetéshez, ennek hajtásába csak 2—3 év mulva készithet tartós zöld nemesitést, addig is azonban fásojtással biztosithatja a nemes vesszőket.

A szénkénegezéssel való védekezés kedvező eredményére nézve kilátás alig kecsegtethet.

Mindezeket szöllőbirtokos társaim érdekében óhajtottam nyilvánosságra hozni, azon meggyőződés által vezéreltetve, hogy ezzel csak az ügynek teszek jó szolgálatot.

Utunkat tehát Aradnak vettük. Megérkezésük alkalmával a kiállitási fogadó bizottság nevében Barabás Béla dr üdvözölte a szakértő bizottságot, mire az országos kormánybiztos a szivélyes fogadást megköszönte s vendégeink a Pohl és Vas szállodákba hajtattak.

Csakhamar kezdetét vette Pohl szállodájában az ebéd, melynek végeztével vendégeink meglátogatták a kiállitást, hol ifj. Kristyóry János elnök és Edvi Illés László titkár által fogadtattak és nyomban megtekinttettek a bor-, gazdasági, ipar- és gépcsarnok, a régészeti kiállitás és tüzoltói szerek.

Vendégeink figyelmét a kiállitás nagyszerüsége, gazdag csoportjai, izléssel készült tárgyai egészen lekötötték, ugy, hogy lépten-nyomon elismerésüknek és magasztalásuknak adtak őszinte kifejezést.

A szöllészeti tanulmány-ut emlékének megörökitéseül a kirándulásban résztvett tagok magukat csoportban lefényképeztették. A csoport tagjai között ifj. Kristyóry János elnök és Edvi Illés László mint tiszteletbeli szakértők foglalnak helyet, viszonzásául a szivélyes fogadtatásnak.

Ezután vendégeink megtekintették a vértanuk kivégzési helyét és a város ne-

---

nagyzó álmok, amelyek azt hitették el az emberrel, hogy ő a világ központja?

Eltüntek, elpusztultak — örökre! A föld, mint egy holttetem halad tovább a végtelenben, a csillagok miriádjai között elenyészve, amelyek észre sem veszik rajta a változást, hiszen a földi ember élete és pusztulása az ő életükben csak egy pillanat volt.

Ez hát a vége annyi küzdelemnek, annyi álomnak! . . . Kaczagjatok hát: vége a komédiának! . . .

* * *

Miért is élünk hát voltaképpen? Van-e valami magasabb czélja létünknek, vagy az isteni erő azért oltotta volna belénk azt a nemes szikrát: a lelket, hogy szüntelenül érezzük nyomoruságunkat, elenyésző kicsinységünket a végtelenben? A földi lét csupa gyötrelem és küzdés; van-e annak valami czélja, vagy legalább lesz-e érte valami jutalmunk valaha — a tulvilágon?

Oly kérdés ez, melyet még soha senki sem tudott megoldani, de amely már sokakat vezetett a tébolyodáshoz, vagy — jobb esetben — az öngyilkossághoz. S valóban, ha azt hiszszük, hogy fajunk e földdel együtt elenyészik, anélkül, hogy valami nagyot alkotni képes lett volna, hogy az emberiség minden küzködése csak egy hatalmas szellem kegyetlen, gunyos játéka, — akkor közel vagyunk már mind a kettőhöz.

De a világrend ismerete másra tanit meg bennünket. A mindenségben uralkodó bámulatos törvényszerüség, bizonyos czélzatos rend bizonyitják, hogy a világnak és a mi létünknek is valami magasabb, nagy czélja van. Czéljának kell lennie, de hogy mi az — azt nem tudjuk. Jótékony kezekkel fedte el azt előlünk a mindenség alkotója, hogy ezáltal is tettre, munkára ösztönözzön. S ez a nemes czél megnemesiti a mi küzdelmeinket. A tudós, aki életét áldozza tudományának, a művészetéért nyomorgó festő, a költő, aki szive vérével irja dalait, a katona, aki elesik az eszméért — nem hiába küzdöttek, egy-egy betüjét irták meg az emberi haladás magasztos történetének. Ez a tudat a jutalom küzdelmükért.

De mit is törődünk avval, ami rajtunk kivül van! Érezzük magunkban azt a nemes adományt: az észt, érezzük természetfölötti hivatásunkat, — igyekezzünk hát magunkat tökéletesitve és embertársainknak használva, földi boldogságunkat megalapitani. Evvel megfeleltünk hivatásunknak a földön.

„Mondottam, ember, küzdj és bizva bizzál!"

P. B.

Az elvesztett paradicsom.

(Franczia regény.)

Az „Aradi Közlöny" számára eredetiből forditotta:

[29] **Grácziánna.**

— Tizenegykor.

— Hozok magammal pisztolyt. Szükségtelen másikat hozni.

— Csakugyan szükségtelen.

— Tehát nemsokára.

— Nemsokára.

Villadon kiment. A folyosón, abban a pillanatban, mikor kinyitotta az ajtót, Gillettel találkozott, aki ott sétálgatott, karjaiban nagy babáját ringatva.

— A viszontlátásra, uram — szólt a gyermek.

— A viszontlátásra, gyermekem . . .

— Nem csókolsz meg, uram?

A gróf ugy tett, mintha nem hallaná. A kis leány édesen csengő hangja egyenesen szivéig hatott. És a gyermek komolyan hozzátette:

— Uram, te vagy az André papája? . . . Most mondták meg nekem . . . Meg akarod csókolni Andrét kis Gillette barátnője helyett? . . . A viszontlátásra, uram, a viszontlátásra! . . .

És mialatt Villadon eltávozott, meghatva a gyermek kedvessége által, a kis Gillette a küszöbön állva, apró kezecskéivel küldte utána a csókokat.

Mikor Bergereaux-ba megérkezett, Fernande vette észre legelőször. Azonnal eléje sietett.

— Látta? Kihivta?

Nem ejtette ki a nevét. Szükségtelen volt.

A gróf csodálkozni látszott. Nem akarta nejével tudatni a történteket.

— De nem. Sétálni voltam, mint a hogy ezt mindennap szoktam tenni . . . Nem láttam senkit . . .

Hanem Fernande fejét rázta. Nem hitte.

Villadon jól látta, hogy itt minden hazudozás hasztalan volna. Tehát megmondta a valót.

— Láttam.

— Ah! Nos?

— Két óra mulva megverekszem.

— Kardra?

— Pisztolyra . . . közelről . . . halálos párbajra.

— Halálos párbajra! — ismétlé a szegény asszony, mint a visszhang — igen, halálos párbaj, ugy, hogy talán nem is fogom többé viszontlátni önt.

— Meglehet.

És keményen hozzátette:

— Nem-e az ön hibája, Fernande?

— Nem fogom önt tulélni, Orban.

— Igy szokás mondani, de az ember végre mégis az aggkortól hal meg.

— Ne ejtsen kétségbe! Oly szerencsétlen vagyok!

Fernande magánkivül zokogott.

— Mielőtt eltávoznék, utolsó intézkedéseket kell tennem — szólt Villadon. — Engedje meg, hogy elhagyjam.

— Legalább esküdjék, hogy nem fog megverekedni, mielőtt engem nem látott még egyszer . . . hogy nem távozik el Bergereaux-ból, mielőtt engem nem hivatott.

— Megigérem.

Villadon bezárkozott dolgozószobájába és ott maradt egy óráig, megirt nehány levelet és azután lement nyugodt lelkiismerettel, kész meghalni, ha a véletlen őt választaná. Bizonyos volt benne, hogy találkozni fog nejével az előcsarnokban.

Fernande csakugyan ott volt. A szegény asszony nem imádkozott, nem sirt. Nem volt többé ereje annyi lesujtó esemény után.

— Meg fogja csókolni Andrét? — kérdé.

— Hol van?

— Megkeresem.

Szinte azonnal ismét visszatért a gyermekkel. André most körülbelől tizenkét esztendős volt. Nagy volt és erőteljes, és oly szépnek és előkelőnek igérkezett lenni, mint atyja. Orban hosszasan megcsókolta fiát, azután visszaküldte, utána nézve még sokáig, amig csak el nem tünt a lépcsőházban, gondtalanul, nem sejtve azt, hogy atyját egy óra mulva holtan hozhatják vissza.

A Noel nevét Fernande nem is merte kiejteni.

Villadon kivette óráját.

— El kell távoznom — szólt. — Háromnegyed tizenegyre. Egy negyedóra beletelik, amig a „Három cser"-hez jutok. Ha egynegyed tizenkettőkor nem tértem vissza Bergereaux-ba, akkor meg vagyok halva.

Fernande térdre borult.

— Orban, eltávozik anélkül, hogy megbocsátana? . . . Orban, nem fog megkönyörülni rajtam? . . .

Villadon elforditotta szemeit zavartan, habozva.

— Ha nem bocsát meg az asszonynak, barátom, bocsásson meg legalább az anyának . . . Mert csakis az anya vétkes. . . . Csakis az anya vétkes, mert jobban szerette gyermekét, mint férjét! . . .

— Legyen, — felelt végre a gróf elfojtott hangon — ha meg kell halnom, nem akarom, hogy ön engem tuléljen a nélkül, hogy bocsánatomat hallja . . Ez szerencsétlenséget hozhatna gyermekünkre és ezt nem akarom. Megbocsátok ennek.

— Köszönöm — mondja Fernande egészen halkan. — Ah! miért nem adhatom az életemet az önéért! Ez csak igazság lenne, és bebizonyitanám önnek, menynyire szeretem.

A gróf az ajtó felé iramodott.

— Még egy szót, Orban.

— Az utolsót. Nem akarom, hogy a nyomorult reám várakozzék.

— Az utolsót. Megbocsátott nekem. El fogja felejteni?

— Soha!

Fernande erőtlenül és élettelenül esett az előcsarnok szőnyegére és ott maradt sokáig élettelenül.

— Villadon gróf pedig a kitüzött helyre sietett.

Kevésbé hideg volt, mint az előző napokon. Az éj folyamán ugyan fagyott, de éjjeli egy óra óta a deczemberi ködök eloszlottak; a nap kisütött és felolvasztotta a felső hóréteget.

A gróf nemsokára az erdőben volt s nemsokára el is érte a „Három cserfa" keresztutját.

Senki. Ő volt az első.

Megnézte az órát.

Még három perczhiányzott tizenegyre.

— Még eljöhet és lehet pontos! — mormogta.

Nem gondolta, hogy Renandière az utolsó pillanatban félne és nem jönne el.

Hanem mindenre képesnek ismerve, azt mondta magában, hogy a nyomorult az erdőben elrejtőzhetne egy fa mögött és gyilkosságon törhetné a fejét.

De ez nem történt.

Tizenegy órakor a gróf a Gerdonba vezető uton egy férfi-alakot pillantott meg.

Renandière volt.

Nem sietett, szokott lépteivel közelgett. Mikor a keresztutra megérkezett, a két férfi nem köszönt egymásnak, csak tekintetük találkozott. Renandière éppen olyan nyugodtnak látszott, mint a gróf. Utóbbi köpenyege belső zsebéből egy pisztolyt vett elő.

— Gondosan megtöltöttem, — szólt — most csak egy formalitás van hátra. Arról van szó, hogy közülünk melyik fog először löni . . .

— Igen.

— A levegőbe fogom lökni ezt az öt frankos pénzdarabot . . . Fej vagy irás, uram?

(Folytatása következik.)

vezetességeit, melylyel érdeklődésüket befejezvén, siettek podgyászuk csomagolásához, hogy utjukat másnap Versecz felé folytathassák.

Másnap reggel a pályaudvarban Atzél Péter és csekély személyem bucsut vettünk kedves vendégeinktől azon őszinte óhaj kijelentésével, hogy folytatandó fáradalmas utjokat áldás koronázza.

Mi pedig lépjünk a munka terére, hogy szőllőinket felvirágzásra vezessük.

Vizer Péter.

Külföld.

A császártalálkozásra vonatkozólag a „Pol. Corr.“ pétervári levelezője ujra előáll annak konstatálásával, hogy az orosz sajtó nem várja II. Vilmos császártól a bolgár kérdés rendezését, mert nem tőle függ a berlini szerződés Bulgáriát illetőleg megsértett határozmányainak helyreállitása; ellenben reméli, hogy Oroszország és Németország mindinkább közeledni fognak egymáshoz, mert — s ez az egyedül felemlitésre méltó, bár nagyon furcsa okoskodás a levélben — most már Vilmos császár, lerázván Bismarck gyámkodását, Németországnak egyedüli és mindenható képviselőjévé vált, a ki a czárral egyenlő lábon áll; mig az előző találkozásoknál nem volt ilyen a helyzet.

Orosz ábrándok. Vilmos császár oroszországi utjáról az orosz sajtó keveset irs politikai jelentőségéről csak nagyon rezerváltan nyilatkozik. A pétervári „Novosti“ az orosz sajtó nevében üdvözli a fiatal monarchát s Németország vezérét orosz földön. A „Novosti“ azt hiszi, hogy a német császár utja nem puszta udvariassági tény, mint volt az első oroszországi utja. A német császár valószinüleg egy nagyobbszabásu politikai szövetség létrehozásán fáradozik, véli az orosz lap, mert a „békeliga ma-holnap felbomlik. A „Novosti“ szerint Oroszország kész Németországgal együtt a béke fentartásán közreműködni; Oroszország semmit sem kiván Németországtól s megelégszik, ha egyes európai államok oroszellenes politikája Berlinben támogatásra nem talál. A „Novoje Vremja“ ugy gondolja, hogy a német császár a béke érdekében fáradt Oroszországba, de ez esetben nem jó helyre fordult, mert a békét egyedül a bolgár kérdés fenyegeti, e kérdés elintézése pedig nem Oroszországtól függ, hanem Ausztria-Magyarországtól.

A keresztények sorsa Scutari d'Albániában, mint a „Pol. Corr.“-nak jelentik, Bahri pasa kormányzó alatt egyre kodvezőtlenebbé válik. Bahri pasa nem titkolja ellenszenvét a keresztények iránt. A mohamedánok, akik a még fennálló tilalom daczára fegyvert viselnek, lépten-nyomon sanyargatják és fosztogatják a keresztényeket.

Az uj bolgár püspök. Athénben a jövő szombaton az ott lakó maczedóniak meetinget fognak tartani az uj bolgár püspök kineveztetése ügyében. Hir szerint a görög kormányt felszólitják, hogy az occumeni patriarchatus és a görög nemzetiség érdekeinek megsértése ellenében lépéseket tegyen.

A helyzet. Az orosz félhivatalos brüszszeli „Nord“ szemléjében azt irja, hogy egy hosszu, Európára sulyosodó nyomás elenyészett és már most a béke van a napirenden; Afrikának diplomácziai felosztása évek hosszu sorára elháritotta az összes nehézségeket. A békés hangulatnak egyik legeklatánsabb jele a Moszkvában tervezett franczia kiállitás. Az egyetlen sötét pontot a szerbiai és bulgáriai viszonyok képezik. A villongást Törökország szitotta az által, hogy a maczedóniai bolgár püspökök részére a beratokat kiállitotta, azonban a zivatar mind ennek daczára nem fog kitörni, miután Törökországnak az igazsághoz való egyszerü visszatérése minden további viszálykodásnak elejét fogja venni. Az osbornei találkozásnak csak viszonylagos jelentősége van. Alkotmányos uralkodóknak csak korlátolt meghatalmazásaik vannak; Vilmos császár angolországi, norvégiai és dániai utazásának eredménye a parlamentek és a hirlapok magatartásától függ. Egészen másként áll a dolog a narvai császártalálkozással; a czár és Oroszország egy testet képeznek, a czár gondolkodik és határoz és Oroszország hátsó gondolatok nélkül engedelmeskedik. A czárnak Vannovszki hadügyminiszterhez intézett békés, fenkölt sorai élénken bizonyitják az orosz uralkodónak békés hajlamait. Nyugtalanságot mindig csak azoknak téves, vagy megtévesztő magyarázatai idéztek elő, akiknek nincsen oly fenkölt és magasztos vezércsillaguk, mint Oroszországnak, amely megóvja teljes lelki nyugalmát amaz eseményekkel szemben, melyek más népeket nyugtalanitanak.

Táviratok.

— Trefort emlékezete. —

Budapest, aug. 22. (Saj. tud. táv.) Trefort Agoston halála évfordulója alkalmából kegyeletes ünnepély folyt le ma reggel a kerepesiuti temetőben. A magyarországi tanitók árvaházának növendékei Tóth József pestmegyei kir. tafelügyelő, egyesületi elnök és Suppan Vilmos képezdei igazgató vezetése alatt kivonultak és szép koszorut tettek az egylet volt védnökének sirjára, ily felirattal: „A nemes szivü Trefort Ágoston emlékének hálájuk jeléül a magyarországi tanitók árvái.“ Tóth József és Suppan Vilmos beszédei után az árvák imája és éneke fejezte be e kegyeletes megemlékezést.

—

— Elhalt országgyülési képviselő. —

Nyiregyháza, aug. 22. (Saját tud. táv.) Vidliczky József, Nyiregyháza város országgyülési képviselője, ma éjjel meghalt.

—

— Vilmos császár nem megy Bécsbe. —

Berlin, aug. 22. (Saját tud. táv.) A „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ alaptalannak nyilvánitja a lapok azt a hirét, hogy Vilmos császár szeptemberben ellátogat Bécsbe. Jól értesült helyeken mitsem tudnak erről; de különben sem egyeznék meg ez az utazás az eddigi intézkedésekkel.

—

— Uj dragonyos-ezred Francziaországban. —

Páris, aug 22. (Saját tud. táv.) A hivatalos lapban közzétett rendelet szerint a 29-ik dragonyos-ezredet októberben állitják föl.

—

— Olaszország magatartása. —

Róma, aug. 22. (Saj. tud. táv.) A „Stefani“-ügynökség szerint minden alapot nélkülöz az a hir, hogy Olaszország előnyomul Kassale felé.

—

— Az angol-portugál egyezség. —

London, aug. 22. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökség értesülése szerint az angol-portugál egyezség Angliának juttatja a Nyassza-tó délkeleti és déli részét, továbbá Blantyret és a Shire folyó mellett elterülő hegyes vidéket; a brit érdekszférát a Nyasza-tótól nyugatra a Kokombóig, a Zambesi mellékfolyójáig terjeszti ki; kiköti a szabad hajózást a Zambesin és széles területet juttat Angliának a folyó mentén, hogy biztositva legyen az összeköttetés a Zambesitől délre és északra eső brit területek között. Másrészt jelentékeny területet csatol az egyezség az angolai portugál gyarmathoz és a mozambiquei portugál területet észak felé a Bovuma folyóig, nyugat felé a Nyassza-tóig terjeszti ki.

Naptár.

Augusztus 23. Szombat. Róm. kath. naptár: Beniczi F. hv. — Protestáns naptár: Zakarjás. — Görög-orosz naptár (aug 11.): Eupol. — A nap kél 5 óra 6 perczkor, nyugszik 6 óra 58 perczkor.

Szeptember 7. Az uj-aradi tüzoltókar zászlószentelése.

Szeptember 7—8. Az aradi könyvnyomdászok önképző-egyletének 10 éves jubileuma. kapcsolatban zártkörü tánczestélylyel.

Szeptember 7—8. Az ipartestületek országos értekezlete.

Október 6. A vértanuk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 761.2 mm., délután 2 órakor 763.0 mm. *Hőmérék:* reggel 7 órakor C° +21.7, délután 2 órakor C° +26.5. *Szél iránya és ereje:* reggel 7 órakor N. 5, délután 2 órakor ÉN. 4. *Felhőzet:* reggel félborult, délután félderült. *Csapadék* az előző 24 órában: 0 mm.

A kiállitásról.

A kiállitási látnivalók még mindig nagy számban csalogatják a közönséget s az idénybérlők különösen most, a hüvösebb idők beálltával tekintenek be, főleg este. A Pohl vendéglője folyton tömve van.

Augusztus 21. déli 12 órától 22. déli 12 óráig meglátogatták a kiállitást nappali jegygyel 614,
esteli jegygyel . . . . . 166.
Összesen 780.

Az eddigi összes látogatók száma **32538.**

***

Egyik aradi korcsmáros kérvényt jutézett a kiállitási bizottsághoz, hogy legyen szabad neki is sátorvendéglőt állitania fel a kiállitás területén.

A kérvény persze nem volt teljesithető.

***

A fonográf szorgalmatosan teszi felvételeit s játszatja be a katona- és czigánybandákat a készülékbe. A közönség nagyban látogatja a fonográf-sátort. A készülékkel tegnap a Fehér Keresztben tettek felvételeket.

***

A kiállitási albumot már készíti a kiállitás fényképésze Papp Béla. Már számos sikerült felvételt tett s a fénynyomatu album igen csinos lesz. Mintegy 13—15 felvételt fog tartalmazni a csinos album, melynek ára 50 kr lesz. Benne lesznek a kiállitási épületek, a varos nevezetesebb épületei és a vértanuszobor.

A végrehajtó bizottság fontos ügyekben ma délelőtt 10 órakor ülést fog tartatni.

***

A kiállitás második kapuját tegnap megnyitották a kereskedelmi akadémia közelében. Ezen a közönség nagyobb számmal ment be, mint a Petőfi-utczán.

HIREK.

† **Pálffy Józsefné** elhunyta alkalmából, mint már jeleztük, az aradi polgári jótékony nőegylet, melynek az elhunyt egyik legbuzgóbb védasszonya volt, a következő gyászjelentést adta ki:

Az „aradi polgári jótékony nőegylet“ őszinte fájdalommal jelenti számos éveken át fáradhatlan ügybuzgósággal működött szeretett védasszonyának Pálffy Józsefné szül. Kishalmy Klementina urnőnek f. hó 19-én Gleichenbergben bekövetkezett gyászos elhunytát. A bodogultnak hült tetemei f. hó 22-én, d. u. 6 órakor fognak örök nyugalomra helyeztetni a helybeli temető halottas házából. Az árvák és szegények hálája kiséri sirjába! Legyen könnyü a föld felette! Arad, 1890. augusztus 21.

A boldogult urnő hült tetemei tegnap délután érkeztek Aradra Gleichenbergből a kir. államvasutak vonatával s az alsó temető kápolnájába szállitották azt, hol diszes ravatalra tették.

A ravatalt szebbnél-szebb koszoruk boritották.

A temetés délután 6 órakor volt a kápolnából, hova nagy közönség zarándokolt ki, hogy a nemes halottnak a végtisztességet megadja. A közönség közt ott voltak a polgári jótékony nőegylet küldöttjei, a megyei és városi tisztviselők s a nagyszámu rokonság csaknem teljes számban.

A hült tetemek beszentelése után a résztvevő közönség egészen a sir széléig kisérte a halottat. A rokonok és jóbarátok alig birták részvétökkel csak némileg is enyhiteni azt a kimondhatatlan fájdalmat, mely az oly mélyen sujtott férjet érte drága nejének elhunytával.

Nyugodjék békével a drága halott s a férj mély bánatát enyhitse némileg az a nagy részvét, melyet nemcsak a város, de az egész megye közönsége tanusit.

— **Egy tanitónő lemondása.** Kerner Péterné Holló Julia aradvárosi tanitónő, ki egy évi szabadságot élvezett, tudatja az iskolaszékkel, hogy a miniszter öt tanitónővé nevezte ki a lőcsei állami felső leányiskolához és igy aradi állását megköszönve, lemond. Helyét közelebb meghivás utján fogják betölteni.

— **Az angyalkák száma** egygyel szaporodott az égben a köztiszteletben álló Bánhidy-család nagy bubánatára. A családban Aradmegye főjegyzőjét sujtotta az isteni gondviselés azzal a csapással, hogy magához szólitotta kis leánykáját, kinek haláláról a következő gyászjelentés adatott ki: Bánhidy Antal br. és neje gurahonczi Remekházy Józsa, gyermekük és a nagyszülők nevében fájdalomtól törött szivvel tudatják forrón szeretett leánykájuknak Antának, f. hó 21-én, este háromnegyed 7 órakor, 8 hónapos korában bekövetkezett gyászos elhunytát. A felejthetlen kis halott hült tetemei folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor fognak a halottas háznál (Deák-Ferencz-utcza 41. sz.) a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni s onnan Lőkösházára szállitva a családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni. Béke poraira! Áldás emlékére! Arad, 1890, augusztus 21-én.

— **Az aradi ügyvédi kamara** részéről ezennel közhirré tétetik, hogy Bozgán Illés kisjenői ügyvéd, elhalálozás folytán, a kamara lajstromából kitörültetett és irodájára gondnokul Veliciu Mihály kisjenői ügyvéd rendeltetett ki.

— **Tizezer tojás a Marosban.** Roppant jó dolguk volt tegnap a Maros halainak és csuszó-mászó állatainak. Olyan kollácziót rendezhettek, hogy Henczidától Bonczidáig folyt a sárga lé, igazi sárga lé. Ugyanis Hungerleider Simon aradi kereskedő 10,000 darab tojást hozatott Aradra, de az átvételnél kételye merült fel azok jósága iránt. Az orvosi hivatalhoz fordult és Pozsgay Lajos dr főorvos a kapitányi hivatal közbenjöttével megvizsgálta az egész szállitmányt. A tojásokat egytől-egyig romlottaknak találta és elrendelte azoknak hatósági megsemmisitését. Azonnal hozzá is fogtak a munkához és nehogy valaki hasznát vehesse a tojásoknak, előbb feltörték és ugy dobálták be a Marosba. Mig a szállitmány Szegedre ér, addig meghiznak a halak tőle, tehát most tessék halászni.

— **Megrendszabályozott gyárak.** A Neumann-féle szeszgyár trágyakészletét a telep egyik zugában és a gyár iparvasutja mentén helyezik el. A Gutsjahr-gyár trágyája pedig a gyár hátulsó részén hever és annak csurgaléka egész patakot áraszt. A kapitányi hivatal mint egészségügyi hatóság most a nyár végén észrevette, hogy e trágya kigőzölgése árt az egészségnek és az orvosi, valamint mérnöki hivatal közbenjöttével helyszini szemlét tartott. Ennek eredménye az lett, hogy elrendelte, miszerint a Neumann-testvérek kötelesek lesznek a trágyát rövid határidő alatt kihordatni a földjeikre, hasonlóképpen Gutsjahrék is. Ez utóbbiak azonban köteleztetnek még egy fedett beton-csatorna épitésére is.

— **Az aradi keresk. és iparkamara** a m. kir. államvasutak igazgatóságától vett értesités alapján ezennel közzéteszi, hogy a vinkovecz-mitroviczai vasutvonal épitéséhez szükséges felépitményi aczél- és vasanyagok szállitására nézve f. évi szeptember hó 20-án irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni. A részletes pályázati hirdetmény a hivatalos órák alatt a kamarai irodában betekinthető.

— **A „Fehér-Kereszt“ kéményei.** Anapokban kéménytüz ütött ki a „Fehér-Kereszt“-ben és pedig olyanformán, hogy a tüzet a szomszédok nem a kéményen, hanem annak oldalán vették észre, mert a kéményfal meg volt repedezve. Ez alkalomból a mérnöki hivatal felülvizsgálta a „Fehér-Kereszt“ összes kéményeit és ugy találta, hogy mindeniknél általakitás szükséges, mert azok falazata nem felel meg a kivánalmaknak. Ennélfogva elrendelték, hogy valamennyi kéményt átalakitsanak és azt, mely kigyuladt, egészen ujból épitsék.

— **A Maros** vizállása olyan kicsiny, hogy talán 1863. óta ilyen még nem volt. Az uszodában nagy heczczek közt fogdossák az apró halakat s a vizben alig lehet már uszni. Ha ez igy tart, azt mondja Grünberger, hogy ki fogja iratni a fürdő falára ezt: „A t. cz. fürdeni akaró közönség kéretik egy-két cseber vizet hozni magával.“

— **Véres kardpárbaj** volt tegnap délután az ismeretes T. Sz. és T. L.-féle ügyben. T. Sz.-ot Cz. K., T. L. mostoha fia provokálta s a segédek: L. M., T. I., továbbá P. B. és M. A. kardot proponáltak. Az első összecsapásnál Cz. K. kardja azonnal husra talált és behasitotta T. Sz. hüvelykujját hosszában 3½ centimeterre.

— **Beton-csatorna a gyártelepen.** A kulturmérnökség átirt a város tanácsához, hogy a gyártelep-részvénytársaságnak hagyná meg, miszerint folyadékainak levezetésére beton-csatornát épitsen. A tanács az ügyet kiadta véleményezés végett az orvosi hivatalnak. A főorvos megtartotta a helyszini szemlét és az a véleménye, hogy a beton-csatornát okvetetlenül ki kell épiteni. Ennélfogva a gyártelep közelebb meghagyást fog kapni a tanácstól, hogy beton-csatornát épitsen.

— **Az aradi kárpitos-ifjak** jótékony társasága Kossuth Lajos nevenapja megünneplése czéljából ma este 8 órakor a „Hesz“-féle kerthelyiségben társas vacsorával egybekötött kedélyes estét rendez.

— **Születtek, meghaltak.** Aradváros területén a mult hét folyamán született 16 fi-, 10 nőnemü, összesen 26 gyermek; a születések évi aránya 34.1 pro mille. Meghalt 9 fi-, 14 nőnemü, összesen 23 egyén; a halálozás évi aránya 30.1 pro mille.

— **Helyreigazitás.** A f. hó 20-án a polgári lövész-egylet által rendezett dijtekézés alkalmával az első dijat nem Deák Károly, hanem Cziegler G., a másodikat pedig Varga János városi állatorvos vitte el.

— **Az aradi könyvnyomdászok** f. évi szeptember 7-én tartandó jubileumi ünnepélyére és ugyanakkor 7—8-án a magyarországi könyvnyomdászok által tartandó országos kongresszusra az ország minden nagyobb városából számosan jelentkeznek a résztvevők; az ünnepély igen fényesnek és kedélyesnek igérkezik.

— **Megmérgezett család.** Egy magas állásu pénzügyi tisztviselő házánál furcsa eset történt: megették a kosztházból hozott ebédet és valamennyien rosszul lettek. Hogy mi volt az ételben, nem tudják.

— **Minek lenne?** — Hé, hé! — kiált rá a rendőr egy este egyik konfortáblisra — nem tudja, hogy este meg kell gyujtania a kocsilámpát?

— Tudom én, de hát minek gyujtsam meg, hiszen az én lovam mindkét szemére — vak.

— **Árverés.** Weisz Dávid magánzálogházában a junius hóban lejárt és ki nem váltott zálogtárgyakra az árverés f. évi szept. 4-én fog megtartatni.

— **Körözés.** Mercse Krecsun kiszindiai suhancz lopással vádolva, megszökött. A borossebesi szolgabiróság országszerte körözteti öt.

— **Károly Lajos főherczeg magyar nagybirtokos.** Károly Lajos főherczeg körülbelül másfél millió forintért megvette Keglevich István gróf kistapolcsányi pompás birtokát és igy régi kivánságának megfelelőleg magyar nagybirtokos lőn. Az adásvevési ügyletet Neumann Ármin dr ügyvéd országgyülési képviselő, mint a Keglevich István gróf csődtömeggondnoka intézte el Pater Pollákkal, a mölki apátság udvarnagyával, mint Károly Lajos főherczeg képviselőjével. Pater Pollák nem tudván magyarul, természetesen németül kellett vele tárgyalni és a szerződést is németül kiállitani, amelyet aláirva, Pater Pollák magával vitt Bécsbe. Károly Lajos főherczeg mult vasárnap a dalünnep megnyitására Bécsbe érkezvén, ugyanakkorra táviratilag fölhivatta magához Neumann Ármin dr. ügyvéd országgyülési képviselőt, és kiemelvén, hogy tud és szivesen beszél magyarul, azon kivánságát fejezte ki előtte, hogy szeretné, ha a tapolcsányi adásvevési szerződés magyarul állittatnék ki és ő, mint magyar nagybirtokos, magyar szerződést irhatna alá. Neumann Ármin dr képzelhetőleg a legnagyobb örömmel tett eleget a főherczeg kivánságának s azonnal megfogalmazta magyarul a szerződést, „amely ő cs. és kir. fensége parancsára magyarul állittatott ki“; azután Károly Lajos főherczeg sajátkezüleg aláirta az okmányt igy:

„Károly Lajos főherczeg.“

A tapolcsányi adásvevési szerződés tehát magyarul kerül az illető hatóságok elé, ami bizonyára országszerte élénk örömet fog kelteni, mert ujabb bizonyságul szolgál arra nézve, hogy a fenséges főherczeg meleg rokonszenvvel viseltetik hazánk és nemzetünk iránt.

— **Vége jó, minden jó.** Tavaszkor történt, hogy az osztrák északi vasut egyik hivatalnoka, Strohofer Ignácz nyomtalanul eltünt Bécsből, bánatos menyasszonyt és aggódó családot hagyva hátra. Azt rebesgették akkor, hogy Strohofer vétkes manipulácziókat követett el a rábizott összegekkel. A család, hogy az eltünt becsületét megmentse, annak összes hátrahagyott vagyonát, körülbelül százezer frtot, a vasut igazgatóságának rendelkezésére bocsátotta, hogy esetleges kárát fedezhesse. A vizsgálat kideritette, hogy Strohofer nem sikkasztott, csak a könyveket vezette hanyagul, miáltal pár ezer frtnyi kárt okozott a vállalatnak. Mikor a család a vizsgálatnak eredményét megtudta, a következő felhivást bocsátotta közzé: „Kedves Strohofer! Térj vissza, minden rendben van.“ A fölhivásnak megvolt a kivánt eredménye. Strohofer mult vasárnap visszatért Bécsbe. Tavaszkor azért szökött meg, mert tudta ugyan, hogy nem követett el sikkasztást, de azt is tudta, hogy hónapokig tarthat ennek bizonyitása és rettegett a vizsgálati fogságtól. Délmagyarországi falukban tartózkodott egy ideig, azután Mehádiába ment, de ott sem maradt sokáig. Végre olvasta az emlitett fölhivást és utnak indult Bécs felé. Pozsonyban elfogyott a pénze, onnan tehát gyalog tette meg az utat Bécsig. A vasut igazgatósága visszabocsátotta rendelkezésére vagyonát és Strohofer most már a menyasszonyát, ki elveszettnek hitte öt, nemsokára oltárhoz fogja vezetni.

— **Rövid hirek.** Nagy tüzvész pusztitott a torontálmegyei Nagy-Temián is, hol tizennégy udvarban hamvadt el az összes betakaritott termés; a beszterczebányai Radványban 30, Kaposvárott 4, Zirczen 8, Szt.-Péteren 10 ház égett el. — Vukovár közelében a magyar államvasutak egyik hajóján szétrepedt a gőzhenger s a közel volt gépészt agyonsujtotta. — Pásztón a gazdag hirben álló nyolczvan éves özv. Pekarnitzkyné asszonyt fején nagy sebbel, kezében konyhakéssel, halva találták; még nincs kideritve, büntény történt-e vagy öngyilkosság. — Egy szélhámos, ki Bécsben vicomte Charles de Dion név alatt követett el csalásokat, Pozsonyban is mutatkozott, de már eltünt, talán Budapest felé. — Temesmegye alispánja erélyesen folytatja a purifikálást s legujabban a kustélyi adóvégrehajtót elmozditotta, az unipi körjegyzőt pedig lemondása benyujtására szoritotta rá; csütörtökön az alispán uj körutra indult.

—X— **Az „Entreprise des pompes funèbres“** *első temetés-rendező intézet Aradon* tudatja báró Bánhidy Antának 1890. évi augusztus hó 21-én, életének 8-ik havában bekövetkezett halálát. Hült tetemei augusztus hó 23-án, délelőtt 10 órakor fognak Deák-Ferencz-utcza 41. sz. házból a lőkösházai családi sirboltban örök nyugalomra helyeztetni. — Kiss Károlyné szül. Schranner Magdolna, meghalt 1890. augusztus 23-án, életének 9-ik évében. Temetése f. é. augusztus 23-án d. u. fog Uj-Aradon a Holz-utczából az ujaradi közsirkertbe örök nyugalomra tétetni.

Közgazdaság.

Vegyes közlemények.

— **A m. kir. államvasutak** élő állatok szállitására rendelt kocsijainak rakterületi adatairól uj jegyzék adatott ki. Az ezen jegyzékben foglalt rakterületi adatok a rakterületi dijszabások alkalmazásánál azonban csak annyiban mérvadók, amennyiben a kocsi hossz-oldalán foglalt rakterületi feliratokkal megegyeznek. Rzen uj jegyzék megjelenésével az 1888. évben 33394. sz. a. kiadott rakterületi jegyzék egyidejüleg érvényen kivül helyeztetik. Az uj jegyzék példányai a m. kir. államvasutak dijszabási osztályában darabonként 10 krért kaphatók. Budapest, 1890. augusztus 13. Az igazgatóság.

Hivatalos piaczi árak Aradon

— augusztus hó 22-én. —

Gabnanemüek: tiszta buza legnehezebb 6 frt 80 kr, közép 6 frt 60 kr, kétszeres legnehezebb 6 frt 50 kr, közép 6 frt 20 kr, rozs legnehezebb 5 frt 60 kr, közép 5 frt 50 kr, árpa legnehezebb 5 frt 50 kr, közép 5 frt 40 kr, zab legnehezebb 6 frt 10 kr, közép 6 frt — kr, retek-repcze legnehezebb — frt — kr, kukoricza 5 frt 70 kr, uj kukoricza — frt — kr 100 kilónkint.

Liszt: Legfinomabb 17 frt 60 kr, legfinomabb I. 17 frt 20 kr, zsemlye 16 frt 80 kr, fehér kenyér 14 frt 80 kr, fekete kenyér 9 frt 50 kr, rozs 12 frt 50 kr, tengeri 6 frt 50 kr 100 klként. Dara tiszta buzából 17 frt 60 kr, árpakása 15 frt 50 kr 100 kilónkint.

Hüvelyesek: Borsó 20 frt — kr, bab 10 frt 50 kr, lencse 24 frt — kr, köleskása 12 frt 50 kr, burgonya 3 frt — kr 100 kilónként.

Széna: 1. kötött legjobb 4 frt — kr, közép 3 frt 50 kr, kötetlen legjobb 3 frt 50 kr, középszerü 3 frt — kr egy mmázsa.

Kötött vagy ágyi szalma: Legjobb 2 frt 50 kr, középszerü 2 frt — kr egy mm.

Takarmányszalma: Legjobb 2 frt — kr, középszerü 1 frt 50 kr egy mm.

Alomszalma: Legjobb 1 frt 50 kr, középszerü — frt — kr egy mm.

Fa: Bükk 3 frt — kr, cser 3 frt — kr, szilfa 3 frt — kr, fenyő 2 frt — kr, nyárfa 2 frt — kr egy köbméter.

Hus: Marha 52 kr, borju 80 kr, disznó 52 kr, juh 30 kr, disznózsir 68 kr, szalonna 58 kr, vaj — frt 80 kr, olvasztott vaj 1 frt — kr kilója.

Vegyesek: Borszesz 70 kr, tej 10 kr, fehér ó-bor 36 kr, fehér uj-bor 24 kr, vörös ó-bor 80 kr, vörös uj-bor 60 kr, eczet 6 kr, pálinka (szilva) 70 kr, sör — kr egy liter.

Zöldség: Kel (Kohl) 12 kr, kalaráb (Kohlrabi) 12 kr, veres vagy czéklarépa 12 kr, sárga murokrépa 12 kr, vereshagyma 8 kr, fokhagyma 16 kr, czeller 12 kr, petrezselyem 12 kr, pasternák 12 kr, fejes káposzta 20 kr, paradi om 6 kr, saláta — kr, leveszöldség (Suppengrünes) 12 kr, 100 db ugorka 60 kr, tojás darabja 2 kr, bors 1 frt 40 kr, paprika 1 frt 20 kr kilogram onként.

Aradi gabonapiacz.

Augusztus 22.

Jó behozatal, buza 6.40—80; rozs 5.40—50; árpa 5.50; kukoricza (nehezen kapható) 5.80—6.—.

Budapesti gabonatőzsde.

Augusztus 22.

Amerika ¾ centtel alacsonyabb, kielégitő sürgős kinálat, lanyha irányzat, 16,000 métermázsa forgalom, 10 krral olcsóbb árak.

Tavaszi buza 7.44—45; őszi buza 6.96—98; kukoricza 5.74—75; zab 6.12—13.

Szeszüzlet.

Augusztus 22.

B. Szesz. Készáru nagyban 51.—; kicsinyben 51.50; hordó nélkül, per 100 liter, % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Budapest, 1890 augusztus 22.

Magyar aranyjáradék 4%	101.10
„ papirjáradék 5%	99.60
„ vasuti kölcsön	—.—
„ keleti vasuti államkötvény, I. kibocs.	—.—
„ „ „ „ II. „	—.—
„ „ „ „ III. „	111.—
„ földtehermentési kötvény	—.—
„ „ „ záradékkal	—.—
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény	—.—
„ „ földtehermentesitési kötv. záradékkal	—.—
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	—.—
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	104.—
Magyar szőlődézsmaváltsági kötvény	—.—
„ nyereménysorsjegy-kölcsön	137.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	127.—
Osztrák járadék papirban	88.—
„ „ ezüstben	89.50
„ „ aranyban	108.—
1860-iki államsorsjegyek	139.—
Osztrák-magyar bankrészvény	973.—
Magyar hitelbank-részvény	352.75
Osztrák hitelintézet-részvény	307.60
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	5.40
20 frankos arany (Napoleond'or)	9.02
Német birodalmi márka	55.50
London	113.40
20 márkás arany	1.10

Felelős szerkesztő: **Vásárhelyi Béla.**

Tégla- és mészgyárak.

Alulirott vállalkozik a külön szabadalmazott

szakaszos-kör-kemenczéknek

épitésére és pedig akár felső- akár alsó tüzeléssel és ugy nagybani mint kicsinybeni gyártáshoz.

Átveszi továbbá az egész téglavető gyárak épitését és berendezését, a szükséges tervek, gépek és téglasajtók szállitását; felügyelő személyzetnek és tapasztalt munkásoknak szerzését; magára vállalja a szakmányban való gyártást és a kőszénsükséglet tekintetében kezességet vállal arra nézve, hogy **2 métermázsa porkőszénnel 1000 darab** törés nélküli, jól kiégetett **téglát** és **20 métermázsa kőszénnel 100 métermázsa meszet** fog előállitani. — Százakra megy azon czégek száma **Német- és Oroszországból**, valamint **Románia** és **Ausztria-Magyarországból**, melyek számára a legjobb bizonyitványokat állitottak ki, ezek között Ő Excellentiája gróf **Zichy, Luczenbacher** Pál utódai, **Hódmező-Vásárhely** és **Zala-Egerszeg** közönsége, **Zsoldos** Ferencz gyártulajdonos Szentesen, **Viktorin** bányatulajdonos Melnikben, Ő magassága **Lobkowitz** herczeg, **Hoffmann** Prágából, lovag **Riedenau** Bécsben, **Bergmann** Gablenzben, gróf **Chorinsky J.** Hohenstadtban, **Nyitra** város közönsége. Ez időszerint pedig mint műszaki vezető működik a gurahoncz téglá-, keramit- és cementgyárak épitésénél:

VOJACZEK J. H.

volt műszaki épitőmester Boroszlóban, a körkemenczék épitési szabadalmának tulajdonosa, épitési vállalkozó és különleges müépitész tégla-, mész- és cementgyárak, valamint fütő- és tüzelő-berendezések tervezése és felállitásában.

Alapittatott 1865-ben.

ARADON: Templom-utcza 2.

BÉCSBEN: II. Prater-utcza 63.

599—1—12

!!! Olcsóbban mint bárhol !!!

PAPLANT, MATRACZOT,

teljes

ágyberendezéseket,

lószőröket

és

viaszkos vásznat

csodálatos olcsó árak mellett

árusitok el

REICH B. KÁROLY

Szabadságtér 1. sz. a.

GABONAZSÁKOK, REPCZEPONYVÁK,

Gépolajok

tisztitó-kócz és **dohányzsineg**

legjobb minőségben

és legolcsóbban szintén itt kaphatók.

516—12—12

Hirdetmény.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. miniszter körrendelete az immunis homoktalaju szőlőtelepek mikénti megállapitásának és a szőllővessző forgalom tekintetében ily telepek részére biztositott forgalmi kedvezmények szempontjából való nyilvántartásuknak szabályozása takintetében.

Az állandó orsz. filloxera bizottság által elém terjesztett javaslat alapjan a szőllővessző forgalom szabályozása irant f. é. junius hó 3-án 25000 | 9. sz. a kiadott rendelet értelmében a filloxera által inficiált és ez oknál fogva a filloxera zárlat alá helyezett vidékekre irányuló szőllővessző forgalom — főleg az amerikai szőlőfajok mivelésével való védekezés elömozditása czéljából — lehetőleg megkönyittetett; ellenben a ragály elhurczolhatásának lehető megakadályozása czéljából, a még mentesnek tartott területekre irányuló forgalom tetemesen korlátoztatott.

Nevezetesen a rendelet ide vonatkozó határozmányai szerint; a) immunis talaju területekre, bárhonnan, bármilyen szőllővesszők szállitása meg van engedve.

b) viszont pedig, a királyhágon tuli országrészből eltekintve, a mely országrésznek zár alatt nem lévő teröleteire schonnan semmiféle szőllővesszőt szállitani nem szabad) az ország többi részeiben zár alatt nem lévő területekre csupán az illetékes szakközegek, a filloxera támadásai ellen mentességet, (immunitást) biztositó és ezen tulajdonságnál fogva immunisnak nevezett futóhomok talaju területekről, s innen is csak sima szőllővesszők szállitása engedhető meg, a földmivelésügyi miniszter által, a rendeltetési hely törvényhatósága részéről elöterjesztett kérclem alapján.

c) az ilyen immunis homoktalaju telepek szőllő vessző forgalmának további ‚megkönnyitése czéljából a rendelet azon intézkedést is tartalmazza, hvgy ‚egy olyan törvényhatóságok, járások vagy községek tekintetében, melyek óhajtják, hogy filloxera zár alatt nem levő területeikre az immunis homoktalaju telepekről származó sima szőllővesszők szállitása megengedtessék; ide vonatkozó elöterjesztéseik alapján a földmivelésü. miniszter egyszer mindenkorra érvényes megengedő határozatot is hozhat. Az ilyen határozat tárgyát képező zár alatt nem levő területekre immunis talaju lelepről származó sima vesszők szállitása tekintetében azután nem szükséges többé esetről-esetre a minisztertől kérni a szállitás ‚megengedését, hanem az illetékes törvényhatóság a szállitási igazolványt az érdekelt feleknek egyszerüen kiszolgáltatja. Az immunis szőllővessző forgalmát ‘illetőleg, a szállitásokhoz szükséges igazolványok mikénti kiszolgáltatása ‚tekintetében pedig azt monoja ki a rendelet, hogy ez igazolványokat a rendeltetési hely törvényhatósága állitja ki.

a) az immunis talaju területekre szándékolt és a rendelet értelmében szabadnak nyilvánitott vesszőszállitások foganatositásához.

b) az immunis területekről származó és zár alatt nem lévő területekre szánt sima vessző szállitmányokra nézve olyan esetekben midőn a szállitmány a f. évi 25000 | III | 9. sz. körrendelet fentebb tdézett 3. c.) pontja értelmében a község megkeresése folytán kiadott egyszer-mindenkorra érvényes megengedő határozat tárgyát képező törvényhatóság, járás vagy községnek zár alatt nem levő terülctére van szánva.

Az ekként szabadnak nyilvánitott forgalom még messzebb menő megkönnyitése illetőleg a szállitási igazolványok további vizsgálat nélkül vala akadálytalan kiszolgáltathatása czéljából az idézett rendelet értelmében a vesszőforgalmi kedvezményeket igénybe venni kivánó immunis talaju szőllőtelepeg hatósági ellenörzés alá fognak vétetni és rólukcállandóan kellőkép nyilvántartott, hivatalos jegzékek fognak vezettetni, a mely jegyzék alapjrn az illetékes hatóságok az immunis talaju területek vessző forgalmához szükséges szállitási igazolványokat szabályszerüen ki fogják szolgáltatni.

Tekintettel arra hogy a fentebbiekdől kifolyólag az immunis homoktalaju szőlőtelepek ezután a filloxera pusztitásai által máris számos vidéken tetemesen meg csonkitott szőlőinknek konstatálása szempontjából kiváló fontossággal fognak birni.

Miután csakis az ilyen területekről lesz szabad a filloxera által még nem inficiált határokba akár európai, akár amerikai fajta sima szőllővesszőket szállitani, ennélfogva kivánságom, hogy az ilyen telepeknek megfelelően ellenőrzött jegyzéke mielőbb és minél hitelesebp módon összeállittassék, és a vesszőforgalom szempontjából követendő eljárásban ‚való miheztartás végett — a törvényhatóságoknak, valamint az érdekelt közönségnek rendelkezésére bocsáttathassék. Ugyanezért értesitem a törvényhatóságokat, hogy az immunis talaju szőlőtelepekről vezetendő eljárást kivánom életbe léptetni.

1. Mindazon vidékeken a hol egyáltalán immunis futóyomok talaju területek léteznek, és a hol ennélfogva ilyen szőlőtelepek létesithetőkf a legkiterjedtebb módon közhirré teendő az, hogy a hol valakinek ilyen immunis homoktalaju szőllő telepe van, vagyis ilyen talajban szőllőtelepet kiván létesiteni, és e telepen a szőllővessző fogalmat szabályozó körrendelet értelmében szabadnak nyilvánitott sima vesszőforgalom kedvezményét igénybe venni óhajtja; és a kinek ennélfogva kivánsága, hogy telepe a hivatalos immunis homok talajnak konstatált és ezen szempontból hivatalos ellenőrzés alatt álló telepekről vezetendő és nyilvántartandó jegyzékbe fölvétcesék; az illető ez évben legkésőbb augusztus hó végéig, jövőre pedig évenkint legkésőbben junius hó végéig, előterjesztendő kérvényben kérelmezze kérdéses telepének megvizsgálását.

2. Ezen vizsgálat tekintetében a következő eljárás lesz követendő:

1. Miután azon kérdés, vajjon egyátalán fenforog-e a talaj immuuitás lehetősége, a talaj próbák laboratoriumi vizsgálata alapján is eldönthetők, ennélfogva olö czélból, hogy a nemleges esetben fölösleges helyi szemle költségei megkiméliessenek első sorban az előzetes laboratóriumi vizsgálás lesz foganatositandó.

Ezen előzetes laboratóriumi vizsgálat foganatositása czéljából az érdekelt fél:

a) az ‘/. alatt mellékelt minta szerinti kérvényt intéz a földmivelésügyi ministeriumhoz s e kérvényt közvetlenül a budapesti vagy a m.-óvári vegykisérleti állomáshoz küldi be,

b) e kérvényhez egy-egy kilogramnyi talajmustrát mellékel azon terület homokjából, melyre nézve az immunitás megállapitása óhajtatik.

2. A beküldött mintát az állomás laboratóriumában megvizsgálja és

a) ha azt e vizsgálat alapján tényleg immunis futóhomoknak találja, akkor a kérvényt a helyszini vizsgálat elrendelése végett a miniszteriumhoz felterjeszti,

b) ellenkező esetben, t. i. ha az állemás a beküldött talajmustrát nem találja immunis homoktalajból valónak a laboratórium vezetője, vizsgálatáuak ezen negativ eredményéről a beküldőt értesiti s a további helyi szemle és vizsgálat elmarad.

3. Az előzetes laboratiumi vizsgálat alkalmával imnumisnak talált homoktalajok a miniszterium által az állomástól beérkező jelentések alapján a jelen évben kivételképen augusztus hó végéig, jövőre pedig évenkint junius hó végéig jegyzékbevétetnek, s az elöjegyzés határidő leteltével, azaz, augusztus illetőleg junius hó végén, az illető vizsgálati kérvények, az alább jelzett beosztás szerinti vidékenkint csoportositva kiadatnak az illető vidékre nézve a helyszini talajvizsgálatok foganatositásával megbizott miniszteri közegeknek, kik is a szükség helyszini szemle és vizsgálat megejtésére utasittatnak.

4. A vizsgáló közeg a miniszterium által kiadott jegyzék nyomán kerületében körutazást állit össze és rendesen megszemléli a vizsgálatra kitüzött talajokat és mindegyikből próbákat veend, az ide csatolt vizsgálati utasitásban előirt eljárás szerint.

5. E talajpróbák ujabbi tüzetes megvizsgálás végett megküldetnek a budapesti v. a. m. ovári vegykisérleti állomásnak mely azokon a szükséges laboratorium vizsgálatokat foganatositja.

6. A mennyiben az ujabb vizsgálat is megállapitja a talaj imnumitást, még pedig akként, hogy a létesiteni kivánt telep egész teoülete egyaránt teljes continuitásban föltétlenül immunisnak nyilvánittatik, vagy a mennyiben a telep területén netán szórványosan létező kisebb nem immunis foltók szőllővel be nem teljesitetnek: az illető telep a szabad vesszőforgalomra jogositott immunis homoktalaju szőllőtelepekről vezetendő és és évenkint helyesbitve közzéteendő hivatalos jegyzkbe felvétetik és erről az érdekelt féle ha talaj immunitás megállapitását igazoló és mintába 3. alatt csatolt bizonyitvány kiszolgáltatása mellett hivatalosann értesittetik.

7. Ezzel szemben köteleztetik a telep tulajdonossa arra, hogy az emlitett hivatalos értesités vételétől számitandó legfőlebb egy hónap alatt immunis szőllőtelepéről térkép vázlatott készitessen melyen a telep netáni nem immunis — és igy szőllővel be nem ültetendő foltjai a szakértői kijelölés alapján világosan feltüntetve legyek és azt a miniszteriumhoz küldje be. Aki ezen kötelezettségnek eleget nem tesz annak telepe a szabad forgalomra jogosult telepnek jegyzékéből törültetni fog.

III. Tekintettel arra, hogy az ezen rendelet értelmében teljesitendő helyszini vizsgálatok foganatositása megfelelő szakértelmet feltételez, e vizsgálatok megejtésével a miniszterium illetékes szakközegeit fogja meghuzni. Es pedig nehogy egy egy közegnek hasonló megbizatásokkal való telterheltetése miatt, az eljárás fennakadást szenvedjen: az ország ezen vizsgálatok szempontjából négy főcsoportban hét vizsgálati keiületre osztatik, melzek mindegyikében más más szakközeg lesz megbizva a vizsgálatok végzésével. E négy főcsoport a következő:

I, a Duna-Dráva közötti homokterület. II. a Duna-Tisza. III. a Tisza-Maros. IV. a Maros-Duna közötti homok területek.

A királyhágon tuli országrész tekintettel arra, hogy ott a szőllővessző forgalmat az e tekinteten kiaeott f. é. 25000 sz. körrendelet tilalmazza, ezen szempontból egyelőre mellőztetett.

A fenti IV. főcsoport s illetőleg a hét vizsgálókerület kiterjedését, és határait ugy fulajdonkép azt is hogy mindegyik kerületben, mely közegek lesznek megbizva a vizsgálatok teljesitésével a 4. alatt csatolt kimutatás tünteti fel.

IV. az országnak ezen beosztásában meg nem kövezett egyébb vidékein netán kérelmezendő talaj nemunitási vizsgálatokat a fentneveeett szakközegek mzül esetenként mindig a közeg fogja végezni, kinek hivatalos székhelye a vizsgálandó helyhez legközelebb fekszik.

V. A vizsgálati eljárások összes költségei az érdekelt folyamodó felek által viseltetnek, és pedig:

a) egy egy talajpróba előzetes laboratiumi vizsgálatnak dija 1 frtban állapittatik meg. Ezen vizsgálati dij a talajminta beküldésével egyidejüleg utalványozandó a vizsgáló állomáshoz.

b) a helyszini vizsgálatok czéljából kiküldött állami szakközeg szabálaszerü utiköltségei és napidijai az illető közeg által végzett vizsgálatok arányában megosztatván, mindegyik folyamodó fél, kinél kelyszini vizsgálat eszközöltetett — köteles lesz a felmerült összek költségekből reá eső aránylagos hanyadrészt megtériteni.

c) a helysztni szemle alapján foganatositandó végleges laboratoriumi vizsgálat és a telep jegyzékbe való fölvétel dija 5 frtban állapittatik meg. Az érdekelteknek megfelelő előzetes tájékoztathatása czéljából még közhirül, hogy azon telepeket, melyek a tulajdonos kérelmére foganatositott szakértői vizsgálat alapján a szőlővessző kereskedés folytathatására jogositott telepekről nyilvántartott jegyzékbe felvétetni fognak., ezen jegyzék és a miniszteriumhoz beküldött, s ezen jegyzék kiegászitő részét képező térkép vázlatok alapján állandóan megfelelő ellenőrzés alatt fogja a miniszter tartatni illetőleg a telepeket azon szempontból is, vajjon a területükön netán constatált s megjelölt imminus foltok nem lettek szőllővel beültetve, vagy nem terjeszkedett-e az ki a szomszédos még meg nem vizsgá vagy nem immunis területekre, ugy hasonlókép a te lepeksöl zár alatt nem levő helyekre küldendő sima szőllővessző szállitmányokat is időközönként szakközegeim által tartandó váratlan vizsgálatok utján ellenőriztetni fogom oly czélból hogy valóban csak is az immunis talaj is telepről származó, csakis sima szőllővesszők kerülhessenek zár alatt nem lévő helyekre, és oly czélból, hogy az ilyestén szabad forgalmat élvező telep állandó az immunisnak constatált területre szoritkozzék s a netán a közzelben lévz más féle t. i. nem immunis talaju területekre, vagy rajta lévő ilyen foltokra ne terjeszkedhessék.

Azon kérvény-minta, melylyel a megfelelő talajpróbák megküldése mellett valamely homoktalaj immunis voltának megállapitása czéljéból szükséges előzetes laboratóriumi vizsgálat valamint ennek alapján a szakértól vizsgálat kérelmezendő tovább azon kérs vény minta, melylyel az immunis telepek hivatalojegyzékbe felvett telepekről zár alatt nem lévő oly helyekre, a hova az immunis helyekről származó vesszők bevitele nem lett egyszer s mindenkorra megengedve, sima veszők bevitelének megengedése kérelmezhető. Arad, sz. kir. város jelen hirdetés száma alatt megtekinthető és lemásolható.

Arad sz. kir. városi közigazgatási bizottsága.

9243 | 1890 600—1—3

Hirdetmény.

Ujabban előfordult eset, hogy a város területén veszett kutya kóborolt, és a kutyákkal marakodott, minek folytán az 1888. évi VII. t.-cz. 68. §-a és annak foganatositására 40000 | 888. sz. a. kibocsájtott rendelet 188. §. alapján elrendelem, hogy belváros, sarkad, pernyáva külvárosokban és ujtelepitvényen augusztus hó 20-tól számitva 40 napig a kutyák kötve, vagy szájkosárral ellátva tartassanak, mert az utczán szájkosár nélkül csavargó kutyák elfogatni, és a gyeptéren megsemmisiteni fognak.

Aradon, 1890. augusztus 21-én.

Sarlot,
főkapitány.

3910./890. *591—2—3*

Aradi járási főszolgabiró.

Pályázati hirdetmény.

Aradvármegyébe kebelezett Szentleányfalva községében megüresedett község jegyzői állásnak az 1886. évi XXII. t. cz. 68. és következő §§-ai értelmében rendes választás utján leendő betöltésére határidőül 1890. évi **szeptember hó 20-ik napjának d. e. 9 órája** *Szentleányfalva községházához kitüzetik.*

Miről a pályázni kivánók oly felhivással értesittetnek, hogy községjegyzői képesitésüket és eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a választást megelőző napig alolirottnál adják be.

Arad, 1890 augusztus 18.

Ortutay Gyula,
főszolgabiró.

8901 | kh. 581—3—3

Hirdetmény.

Tapasztaltam, hogy az italmérést üző helybeli üzlettulajdonosok üveg ürmértékeit, daczára, hogy ez iránt már személyenként hivatalosan utasitva lettek — még most sem hitelesitették; ennél fogva ujból figyelmeztem az italmérő és árusító üzlettulajdonosokat, miszerint összes üveg és pohár készleteiket 15 nap alatt a városi mérték hitelesitő hivatalnál annál is inkább meghitelesitessék, mivel azontul a hitelesitetlen üveg edényeik elkoboztatni s azon felül az illető mulasztók az 1879. XL. t. cz. 136. §-a értelmében fognak megbüntettetni, mely alól csak azok lesznek mentek, ha azt, hogy ezen határidőn belül az edényeket hitelesitő hivatalhoz beszállitották, s onnan hivatalos elismervényt fognak felmutatni.

Arad, szab. kir. város kapitányi hivatala 1890. év augusztus 14-én.

Sarlot,
főkapitány.

---

5 kilós kosárka

ménesi

rózsa szőllő

kapható 2 frtért

postai utánvét mellett

DRATSAY LAJOS-nál

ARADON.

590—2—10

Hirdetmény.

Az 1890. évre érvényesitett hadmentességi dij kivetési lajstroma f. é. augusztus hó 11-én kezdődött 8 napi közszemlére az adóügyi osztály I. sz. helyiségében kitétetvén, felhivatnak az érdekeltek. miszerint a reájok kivetett hadmentességi dij ellen esetleg fenforgó kifogásaikat, a közszemlére tétel napjától illetve az uj dijkötelesek a hadmentességi dijnak könyvecskéikbe történt előirása napjától számitandó 15 nap alatt a városi tanácsnál beadják, a kivetett dijnak előirása végett pedig az adóügyi osztálynál 8 nap alatt a sajat érdekükben jelentkezzenek.

Aradon. 1890. augusztus 9-én.

A városi tanács.

Nyomatott az „Aradi nyomdatársaság“ nyomdájában.